

HEMŞİRENİN GELECEĞİ: İNOVASYON

Işık ATASOY
Serap ÇETİNKAYA ÖZDEMİR

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-8037-70-8

Kitap Adı

Hemşirenin Geleceği: İnovasyon

Yazarlar

Işık ATASOY

ORCID iD: 0000-0003-2310-6820

Serap ÇETİNKAYA ÖZDEMİR

ORCID iD: 0000-0001-7706-4748

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

MED058000

DOI

10.37609/akya.931

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Kitabımızı

Bizi yetiştiren ailelerimize, desteğini esirgemeyen eşlerimize, inovatif eylem ve vizyonları ile hemşirelik mesleğinde değişim yaratacak öğrencilerimize ithaf ediyoruz.

ÖNSÖZ

Günümüz koşullarında bilgi ve teknolojinin hızla gelişmesi nedeniyle inovasyona olan ihtiyaç her geçen gün daha fazla artmaktadır. Sağlık alanında özellikle kaliteli bakımın sunulması, hasta güvenliğinin sağlanması, maliyetin azaltılması ve kronik hastalıkların kontrolü için inovasyona gereksinim duyulmaktadır.

Sağlık sektörü yüksek teknolojinin kullanıldığı ve teknolojinin hızla geliştiği alanların başında gelmektedir. Sağlık bakım sisteminde bakım kalitesinin iyileştirilip daha iyi bir noktaya taşınabilmesi için sürekli yenilik ve değişimin sağlanması önemlidir. Sağlık sisteminin vazgeçilmez profesyonellerinden olan hemşireler, hasta merkezli olarak çalışmakta, klinikte daha fazla vakit geçirmektedir. Dolayısıyla kliniğe, hastalara ve bakıma ilişkin sorunları daha kolay tespit edebilmektedir. Bu süreçte yaratıcı ve yenilikçi çözümler üretmek ve sunmak için önemli bir rol oynamaktadır.

Hemşirelikte inovasyon; hemşirelik mesleğini geliştirmek, hemşirelerin geleneksel bilgi, beceri ve uygulama yöntemlerini değiştirmek ve teknolojiye ayak uydurmak için gereklidir. Hemşirelik alanındaki inovasyon çalışmaları; güvenli hasta bakımının yapılması, iş yükünün azaltılması, hastaların hastanede kalış sürelerinin kısaltılması, hastalıkların önlenmesi ve hemşirelikte verimliliğin artırılmasına yönelik yöntem, araç ve gereçlerin geliştirilmesini kapsamaktadır. Hemşirelik alanında meslek imajının güçlendirilmesi, hasta bakım standardının sağlanması, hasta konforunun artırılması, kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarının yapılması, iş doyumu ve performansın artırılması için inovatif buluşlar yapmak zorunlu duruma gelmiştir.

Eserin oluşmasında bize destek olan ailemize ve akademisyen yayınevi çalışanlarına çok teşekkür ederiz.

Bu kitabın meslektaşlarımıza, öğrencilerimize ve okuyucularımıza inovasyon farkındalığı kazandırması ve inovasyon çalışmalarında yol göstermesi temennisiyle...

SAYGILARIMIZLA

Öğr. Gör. Işık ATASOY

Dr. Serap ÇETİNKAYA ÖZDEMİR

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

HEMŞİRELİKTE İNOVASYON

1. Hemşirelikte İnovasyonun Yeri ve Önemi	1
2. Hemşirelikte İnovasyon Tarihçesi	2
3. Yaratıcılık ve Yaratıcı Düşünme	4
4. Yaratıcı Düşünme Teknikleri	6
4.1. Çağrışım	6
4.2. Kavram Haritası	7
4.3. Yaratıcı Drama	8
4.4. Beyin Fırtınası	9
4.5. Balık Kılıcı Yöntemi (Neden-Sonuç Diyagramı, Ishikawa Diyagramı)	10
4.6. Altı Şapkalı Düşünme Tekniği (Altı Düşünme Şapkası)	10
5. Yaratıcılığı Etkileyen Faktörler	12
6. Dünyada ve Türkiye’de İnovatif Hemşireler	13
7. Hemşirelikte İnovasyon Kültürü Oluşturma	21
8. Sağlık Bakım Uygulamalarında Yapay Zeka	23
Kaynakça	25

BÖLÜM 2

İNOVASYON SÜRECİ

1. İş Fikrî Oluşturma	33
2. İyi Bir İş Fikrînin Özellikleri	35
3. İş Fikirlerini Oluşturma Yöntemleri	35
3.1. Akıcılık Egzersizi	36
3.2. Beyin Fırtınası	36
3.3. Ters Beyin Fırtınası	36
3.4. Zihin Haritası (Fikirler Haritası)	37
3.5. Gordon Yöntemi	37
3.6. Matris Yöntemi (Tablolama)	37
3.7. Yatay Düşünme Tekniği	38
3.8. Odak Grup Görüşmeleri	38
4. Kaynakların Belirlenmesi	39

5. İş Planı Oluşturma.....	39
Kaynakça.....	41

BÖLÜM 3

FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI

1.Fikrî Mülkiyet Kavramı ve Tarihsel Gelişimi.....	45
1.2. Telif Hakkı.....	48
1.3. Telif Haklarının Özellikleri.....	48
1.4. Telif Hakkı Kaç Yıl Süreyle Korunur?.....	49
1.5. Fikir Hırsızlığı (Korsan) Nedir?.....	49
1.6. Yapay Zeka ve Telif Hakkı.....	49
2. Patent Kavramı ve Özellikleri.....	51
2.1. Patent Kavramı.....	51
2.2. Patent Almak İçin Hangi Koşullar Sağlanmalıdır?.....	52
2.3. Buluş Sayılmadığı İçin Patent Verilmeyen Konular.....	54
2.4. Patentle Korunamayacak Buluşlar.....	54
3. Patent Çeşitleri.....	55
3.1. Ürün Patenti.....	55
3.2. Usul Patenti.....	55
3.3. Bağımlı Patent.....	55
3.4. Ek Patent.....	56
3.5. Gizli Patent.....	56
4. Patent Tescil Süreci.....	57
5. Patente Nasıl Başvurulur?.....	57
6. Yurt içi Başvuru Süreci.....	58
7. Yurtdışı Başvuru Süreci.....	60
8. Patent Başvurusu Hazırlamak İçin Patent Vekiline İhtiyaç Var Mıdır?.....	60
9. Patent Başvuruları ve Patentın Sicile Kaydı.....	60
10. Patent Hak Sahipliği.....	61
11. Patent Sahibinin Hakları.....	61
12. Patent Hakkının Sınırlılıkları.....	61
13. Çalışanların Buluşları.....	62
13.1. Hizmet Buluşu.....	62
13.2. Serbest Buluş.....	63
13.3. Kamu Görevlilerinin Buluşları.....	63
13.4. Kamu Destekli Projelerde Ortaya Çıkan Buluşlar.....	64

13.5.Yükseköğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Buluşlar.....	64
14.Milletlerarası Anlaşmalara Dayanan Başvurulardan Doğan Rüçhan Hakları.....	65
15. Sergilerde Teşhir Hakkından Doğan Rüçhan Hakları	66
16.Patentin Süresi ve Yıllık Ücretler	66
17. Bir Buluşun Patentini Almanın Maliyeti Nedir?	66
18. Patentin Lisanslanması.....	67
19. Patentli Buluşun Kullanılmaması	67
19.1. Kullanılmama Durumunda Zorunlu Lisans	67
20. Miras Yoluyla İntikal	68
21. Patent Hak Sahipliği	68
21.1. Patentin Birden Çok kişiye Ait Olması ve Bölünmezlik İlkesi.....	69
22. Patent Hakkının Gaspı	69
23. Patent Hakkının Sona Ermesi ve Patent Hükümsüzlüğü	70
23.1. Patent Hakkının Sona Ermesi.....	71
23.2. Patent Hakkına Tecavüz	71
23.3. Patent Hakkına Tecavüze İlişkin Cezai Hükümler	72
24. Patentin Faydaları	73
25. Patent Başvurusu Hakkında Sıkça Sorulan Sorular	73

BÖLÜM 4

FAYDALI MODEL KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ

1. Faydalı Model Kavramı	75
2. Faydalı Model Kriterleri	77
3.Buluş Sayılmadığı İçin Faydalı Model Verilmeyecek Konular	77
4.Buluş Olarak Nitelendirilmesine Rağmen Faydalı Model Verilmeyecek Konular...	77
5. Faydalı Model Tescil Süreci	78
5.1. Faydalı Modele Nasıl Başvurulur?	78
6. Faydalı Model Başvurusunun Patent Başvurusuna Dönüştürülmesi:	81
7. Faydalı Modelin Hükümsüzlüğü:	81
8. Faydalı Model Hakkına Tecavüz	82
Kaynakça.....	89

KAYNAKÇA

1. Ar İM. Fikrî Mülkiyet Hakları. Erdoğan BZ (Ed), *Kosgeb Girişimcilik El Kitabı*. Ankara: Kosgeb; 2019.p.283-298.
2. Parlakyıldız FM, Güvel EA. **Fikrî mülkiyet hakları ve bu hakları korumanın ekonomik önemi.** *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Ekim 2015;8 (4): 29-39.
3. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü. *Telif Hakkı Nedir?*2021.(18-05-2021 tarihinde <https://www.telifhaklari.gov.tr>. adresinden ulaşılmıştır).
4. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müfettişliği. *Fikrî Haklarla İlgili Genel Hususlar 2021*.(18.05.2021 tarihinde [https://teftis.ktb.gov.tr/ /Eklenti/1258,yahyapdf.pdf?0](https://teftis.ktb.gov.tr/Eklenti/1258,yahyapdf.pdf?0). adresinden ulaşılmıştır).
5. Büyüktavşan MT. 5846 sayılı fikir ve sanat eserleri kanunu'nun (fsek) 81. maddesinde düzenlenen bandrol yükümlülüğüne riayet etmeme suçları. *Adalet Dergisi*, 2020; 2(65): 395-440.
6. Nehir F, Muz Ö, Kılınç A ,et al. Covid-19 pandemisinde yapay zekanın kullanımı. *Estüdam Halk Sağlığı Dergisi*. 2020;5(COVID-19 Özel Sayısı):178-83.
7. Şendir M, Şimşekoğlu N, Kaya A, e tal. Geleceğin teknolojisinde hemşirelik. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, 2019;1(3):209-214.
8. Zorlu M. Yapay zekâ ve telif hakkı. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2019; (142): 306-356.
9. Sarı O. *Yapay zekânın Türk fikrî mülkiyet hukukuna göre korunması*. İzmir Barosu Dergisi, 2020; 85(1): 53-116.
10. Oğuz A, Yılmaztekin HK, Üner E. Fikrî mülkiyet hukukunda uzman arabuluculuk. Bektaş S, Akipek Öcal Ş(Ed). *Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı*. Optimist Yayın Grubu San. ve Tic. Ltd. Şti; 2020; p.28.
11. Resmi gazete (10-01-2017). *6769 nolu Sınai Mülkiyet Kanunu*. Tertip:5, cilt:58 (21-05-2021 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/01/20170110-9.htm>. Adresinden ulaşılmıştır).
12. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. *Patent faydalı model* 2020. (21-05-2021 tarihinde <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/commonContent/Publications>,Adresinden ulaşılmıştır).
13. Gözüyeşil F F. Patent konularının bağımlılığı hâlinde zorunlu lisans. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2020;28(2):473-509. DOI: 10.15337/suhfd.693301.
14. Yavan N. *Fikrî Sınai Mülkiyet Hakları ve Başvuru Süreçleri El Kitabı*, Ankara: Bes İmar İnşaat yatırım San.Tic.Ltd.Şti ; 2017; p.14-23.
15. Polater S. Patent hakkının birden fazla kişi tarafından ihlali ve açılacak davalar. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2015; (119):395-428.
16. Erkan VU. 6769 sayılı sınai mülkiyet kanunu'na göre patent hakkına tecavüz edilmesi durumunda itibar kaybı tazminatı (smk md.150-2). *Terazi Hukuk Dergisi*, 2018; 144 (13):14-22.
17. Medin B. Dijitalleşen dünyada fikrî haklar sorunu. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2017; (7) 2:51-68.
18. Kılıçoğlu Yılmaz K. Sınai mülkiyet kanunu. *Ankara Barosu Fikrî Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi*, 2017; (1) 19: 16-31.

19. Bulut K. 6769 sayılı sınai mülkiyet kanununun patentler ve faydalı modeller açısından getirdiği yenilikler ve ilgili hükümlerin Avrupa patent sözleşmesi ile uyumu. (22-06-2021 tarihinde <http://www.ankarabarosus.org.tr/siteler/ankarabarosus/frmmakale/2018-1/1.pdf>. Adresinden ulaşılmıştır).
20. Frequently Asked Questions: Patents. What is a patent? (05-07-2021 tarihinde https://www.wipo.int/patents/en/faq_patents.html adresinden ulaşılmıştır).
21. Merdivan F. 5846 sayılı fikir ve sanat eserleri kanunu hükümlerine göre eser sahipliği, eser, eserden doğan mali ve manevi haklar, eserle ilgili tasarruflar ve şekle dair hukuki durum. *Fikrî Mülkiyet Hukuku Çalıştayı* , 19-22 Aralık 2019;Ankara, (69-82).
22. Özden Ö. Türkiyede yazılımlar patentlenebilir mi? 2021 (5-10-2021 tarihinde <https://www.ozdenguclulegal.com/turkiyede-yazilimlar-patentlenebilirler-mi> adresinden ulaşılmıştır).
23. Türe O. Telif hakkı nedir?2021(15-10-2021 tarihinde <https://www.startupnedir.com/telif-hakki-nedir/> adresinden alınmıştır).
24. Tiyek FS, Topal Ö. Son Değişiklikler Çerçevesinde Patent Hakkının Haczi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021 (4)1:243-275.
25. Türkiye Milletler Arası Ticaret Odası. *Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname(551). Patent Başvurusu ve Patent Üzerinde Tasarruflar* 2021. (28-10-2021 tarihinde <https://icc.tobb.org.tr/spot/docs/patent-faydali-model-pdf> adresinden ulaşılmıştır).
26. Dal S. *Girişimciler İçin Fikrî Mülkiyet Hukuku Bilgisi*. İstanbul: Yalın yayıncılık; 2018; p.60
27. 11. Hukuk Dairesi 2019/2658 E. 2020/988 K. “İçtihat Metni” / Yargıtay Kararları.
28. 11. Hukuk Dairesi, 2014 / Esas No:2013/13243 Karar No: 2014/3679/ Yargıtay Kararları.
29. Doğan YM. *İnovatif Hemşirelerin Yol Haritası*, İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri; 2018; p.13-21
30. Türk Patent ve Marka Kurumu (02-12-2021 tarihinde <https://portal.turkpatent.gov.tr/anonim/arastirma/patent/dosya-takibi>.adresinden ulaşılmıştır.)